



ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/1216- /2011. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva várpalotai lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 32/2012. (I. 31.) számú állásfoglalásának megállapításai alapján a panaszt minden tekintetben

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Törvényszéknek (1539 Budapest, Pf. 632.) címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos 2011. augusztus 15-én postai úton terjesztette elő panaszát a Panasztestületnél, egy 2011. augusztus 8-án történt rendőri intézkedés miatt. Panaszbeadványában előadta, hogy 2011. augusztus 8-án hajnali fél egykor a Budapest VII. kerület, D. u.-ban található C. nevű éjszakai mulatóban tartózkodott, ahol két korsó sört fogyasztott el.

A fogyasztásáról számlát szeretett volna kérni. A számlaadást a vendéglátóipari egység alkalmazottai megtagadták, majd az az alkalmazott, aki az ajtónál állt és a fogyasztási lapokat adta a belépőknek, durván el akarta távolítani a panaszt a helyiségből, ki akarta lökni az utcára, ezért a panaszos veszélyben érezte magát és segítséget kért mobiltelefonon a rendőrségtől. A panaszos hívására két rendőr meg is jelent az éjszakai bárban, akik megkérdezték a panaszt, hogy miért hívta ki őket. A panaszos elmondta, hogy a bár egyik alkalmazottja inzultálta, különféle trágár szavakkal illette, és fizikai erőszakkal el akarta távolítani a helyiségből, emiatt vészhelyzetben érezte magát, és ezért kért tőlük segítséget. A rendőrök közölték a panaszossal, hogy álláspontjuk szerint testi sértés nem történt, „vér nem folyik”, ezért ők semmilyen intézkedést nem tesznek, viszont a panaszt fel fogják jelenteni. A panaszos erre megkérdezte a rendőröktől, hogy miért akarják feljelenteni. A rendőrök nem válaszoltak, hanem elhagyták a helyiséget, és be akartak ülni a járőrkocsiba. A panaszos utánuk ment, az alkalmazott eközben továbbra is lökdöste. A járőrkocsi bal első ajtaját, amely nyitva volt, a panaszos megfogta, és újra megkérdezte a vezető ülésen ülő rendőrt, hogy miért őt akarja feljelenteni. A rendőr továbbra sem válaszolt, de a másik ülésen ülő rendőr felkiáltott, hogy „bilincset rá!”. Ekkor mindketten kiugrottak a járőrkocsiból, teljes erőből, durván hátratekerték a panaszos kezeit, és nagyon szorosan megbilincseltek. A panaszt ezután „bedobták” a járőrkocsi hátsó ülésére oly módon, hogy a panaszos fejét a hátsó ajtó fölötti ívbe beverte, ami miatt rendkívül fájdalmas sérülése keletkezett (fejtetői vérömleny).

A rendőrautóban ülve a panaszos többször kérte, hogy lazítsák meg a bilincseit, mert az iszonyatosan fájdalmakat és sérüléseket okoz, de a rendőrök ahelyett, hogy segítettek volna, többször nagy gázt adtak, majd hirtelen lefékeztek, ezáltal a bilincs még szorosabbra húzódott a kezén, és tehetetlenségénél fogva a panaszos többször is megütötte magát.

A rendőrkapitányságnál kiszállították, majd bevitték az előállítóba.

Az előterjesztett panasz mellékletét képezte a városi rendelőben 2011. augusztus 8-án felvett látlelet, amely előzményi adatokként az alábbiakat rögzíti. Panaszos elmondása szerint aznap megközelítően hajnali fél egykor betért a Budapest, D. utcában található C. nevű éjszakai mulató helyre, ahol elfogyasztott 2 korsó sört. A harmadik ital megrendelésnél jelezte, hogy a mulató kirakatában látható és 5000 Ft-ba kerülő POPPERS nevű terméket szeretné megvenni, de a korábbi fogyasztásáról és a kirakatban látott termékről is áfás számlát kér. A pincér tájékoztatta, hogy a POPPERS-ről számlát nem tud adni, de ha most azonnal készpénzben kifizeti a panaszos, akkor meg is kaphatja. A panaszos azonban ezután is ragaszkodott ahhoz, hogy fogyasztását számlával igazolják. A pincér azonban már nem szolgálta ki a harmadik sörrel, elkerülte őt. A panaszos a bár pincehelyiségéből felment a földszintre, hogy a bár hangos zenéje ne akadályozza a telefonálásban, tudakozóban megérdeklődte az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (továbbiakban: APEH)

telefonszámát, amit azonban ezután sikertelenül hívott. Ezt követően a bejáratnál álló portás szidalmazni kezdte, le „vénbuzizta”, és kifelé taszigálta azért, hogy mögötte becsukja az ajtót, noha a szórakozóhely hajnali 4-órától tart nyitva. A panaszos igyekezett az erőszaknak passzívan ellenállni azzal, hogy felhívta 107-es rendőrségi számot bejelentve azt, hogy bántalmazták „szóban és tettben” is. Néhány perc múlva 2 fiatal rendőr jelent meg a bár földszinti halljában és megkérdezték, hogy miért hívta őket, amire válaszul a panaszos elpanaszkodta a történeteket. Válaszul jelezték, hogy mivel vér nem folyik, indokolatlanul zaklatta a panaszos őket, és ezzel elindultak a bár kijárata felé. A panaszos utánuk ment, mivel korábban elhangzott a rendőrök szájából, hogy ellene eljárást kezdeményeznek, de azt nem mondták meg, hogy mi okból. Ekkor azonban a panaszos a portás megpróbálta kitolni az ajtót, aminek során a panaszos bal combja a kijárat ajtó és ajtófélfája közé szorult. Ekkor észlelte, hogy a rendőrök be akarnak szállni a rendőrautóba, és el kívánják hagyni a helyszínt anélkül, hogy a panaszos ellen irányuló feljelentés okáról tájékoztatták volna. Ezért a még be nem záródott rendőrautó ajtaját a panaszos megfogta, és azt egyhelyben kézben tartotta, nem rángatta, igaz nem is hagyta, hogy azt becsukják, és a feltett kérdéseit válasz nélkül hagyva távozzanak. Erre az egyik rendőr elkiáltotta magát: „Na most akkor bilincset rá!”, és a rendőrök kiugrottak az autóból, a panaszos kezeit hátra tekerték, majd a bilincset akkora erővel szorították rá, hogy a panaszosnak kicsordult a könnye. A bal lapockájánál fogva bedobták a hátsó ülésre úgy, hogy a fejét beverte az ajtó fölötti ívbe. A panaszos könyörögött, hogy lazítsanak a bilincsen, mert az bevág a húzába. Erre a rendőrök válasza csupán annyi volt, hogy „erre való a bilincs”. A panaszos kérte, hogy továbbra is használják a bilincset, de ne kínzóeszközként, hanem rendeltetésének megfelelően, de a kérésének teljesítését mindkét rendőr megtagadta.

Az irat rögzíti, hogy a panaszos sérülései részben a bár alkalmazottjától származnak (a bal combjának sérülése), a többi azonban a brutális és embertelen rendőri intézkedés következménye. A panaszos mindkét kezén, a bilincsek elhelyezkedések helyén fájdalmat jelez. Fejtetője és nyaki gerince fáj, bal lapocka táji fájdalmat és bal comb középső belső területén fájdalmat panaszol. A bal csukló laterális felszínén a radius felett, 5X6 cm-es, mediális felszínén több apró hámhiánnyal 2X8 cm-es véraláfutás látható, a jobb kéz laterális felszínén apró hámsérüléssel a radius fej felett, 1,5X 2 cm-es és a mediális felszínen 2X8cm-es, szintén több apró hámhiánnyal bíró véraláfutás van. Bal comb mediális felszínén felnőtt tenyérszerű horzsolásos felület, véraláfutásos terület.

Sérülései felületesek. Helyenként lágyrészi és csuklóknál, illetve koponyánál csontfájdalmat jelez a sérüléseknek megfelelően.

A sérültet a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányságon OMSZ ellátta, sérüléseit Betadinos oldattal fertőtlenítette, kötéselhelyezésre nem került sor. Jelenleg sem igényel egyéb szintű ellátást: a sérült, hámsérült területeket fertőtlenítették, azokat kötéssel ellátták. Sérülései 8 napon belül gyógyulnak.

A panaszos 7 db fényképfelvételt is csatolt, amelyen a hámsérülései láthatóak, egyrészt a csuklón körbe, kb. 5 cm széles vörös folt, néhol kisebb varasodással, másrészt a bal comb felső részén tenyérszerű bőrpír.

Mindezek alapján a panaszos kérte a Panasztestülettől a szerinte szakszerűtlen és jogszerűtlen rendőri intézkedés vizsgálatát, amely során neki rendkívül durva módon, indokolatlanul, testi sérülést okozva jártak el, a panaszos emberi méltóságába belegázoltak,

teljes mértékben megalázták, kiszolgáltatott helyzetével visszaéltek, és minden alap nélkül embertelenül bántak vele.

A panasz beadvány, tartalma alapján az alábbi rendőrséget érintő kifogásokat tartalmazza:

1. a panaszos sérelmezte a rendőri intézkedést, mert az megítélése szerint szakszerűtlen és jogszerűtlen volt;
2. a panaszos az egész intézkedést így előállítását is sérelmezte;
3. a panaszos az intézkedés végrehajtása körében sérelmezte a testi kényszer alkalmazását;
4. a panaszos sérelmezte, hogy a bilincset kérése ellenére nem lazították meg, ezért sérüléseket szerzett.

A Panasztestület az előadott kifogások kapcsán megállapította, hogy a bejelentés és annak ellenőrzése során tapasztalt tények alapján fennállt a rendőrök intézkedési kötelezettsége, az előállításra megfelelő jogalap birtokában került sor, a kényszerítő eszközök alkalmazása kapcsán pedig nem sérült a panaszos testi épséghez, illetve az emberi méltósághoz való joga, mivel arra kellő jogalappal és az arányosság figyelembevételével került sor.

A beszállítás során tanúsított rendőri magatartásra vonatkozó kifogás kapcsán a Panasztestület nem tudta megállapítani, hogy sérült-e a panaszos testi épséghez való joga, mivel a Panasztestület további információk hiányában nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszos által sérelmezett esemény valóban megtörtént-e.

Ugyanakkor az előállítás időtartamának aránytalansága miatt a Panasztestület megállapította a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

II.

Döntésem meghozatala során az alábbi rendőrségi dokumentumok és nyilatkozatok álltak rendelkezésre:

- a panaszos 2011. augusztus 15-én kelt panaszbeadványa és az annak mellékletét képező 2011. augusztus 8-án kelt orvosi látlelet és vélemény;
- BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság 01070-11697/2011.ált számú, 2011. október 24-én kelt értékelő jelentése;
- „Nyilatkozat”-a előállított személynek;
- elfogás végrehajtásáról illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló 01070/10507/2011/id számú jelentés és parancsnoki vélemény és kivizsgálás;
- H. V. r. főhadnagy 2011. augusztus 8-án kelt jelentése;
- B. Zs. r. törzsszázlós és D. T. r. őrnagy 01070/13960/2011/id. számú, 2011. október 24-én kelt jelentése;

A Panasztestület megállapította, hogy a bejelentés és annak ellenőrzése során tapasztalt tények alapján fennállt a rendőrök intézkedési kötelezettsége, ezért e körben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

Az előállításra megfelelő jogalap birtokában került sor, ezért emiatt nem sérült panaszos személyi szabadsághoz való joga, ugyanakkor az előállítás időtartamának aránytalansága miatt ugyanezen alapjog súlyos fokú sérelmét állapította meg a Panasztestület.

A kényszerítő eszközök alkalmazása kapcsán nem sérült a panaszos testi épséghez, illetve az emberi méltósághoz való joga. Elfogadta a Panasztestület, hogy az alkalmazás előtti figyelmeztetés a késedelem veszélyével járt volna, ezért e körben nem állapította meg a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.

A beszállítás során tanúsított rendőri magatartásra vonatkozó kifogás kapcsán a Panasztestület nem tudta megállapítani, hogy sérült-e a panaszos testi épséghez való joga, mivel a Panasztestület további információk hiányában nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszos által sérelmezett esemény valóban megtörtént-e.

III.

A panasz részletes vizsgálatakor az alábbiakat állapítottam meg.

III. 1. A panaszos sérelmezte a rendőri intézkedést, mert az megítélése szerint szakszerűtlen és jogszerűtlen volt, ezért szükséges volt a vizsgálat tárgyává tenni azt, hogy fennállt-e rendőrség intézkedési kötelezettsége.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve illet a tudomására hoznak. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007 (XII. 23.) IRM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki. A 3. § (1) bekezdése értelmében bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha illet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli. A Szolgálati Szabályzat 3. § (3) bekezdése értelmében továbbá „több, egy időben szükséges intézkedés közül először a súlyosabb sérelemmel fenyegető helyzetnek megfelelő intézkedést kell foganatosítani.”

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási kötelezettségét. Az (1)-(3) bekezdések szerint „a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.”

A kifogásolt rendőri intézkedéssel kapcsolatban kétséget kizáróan megállapítható, hogy a panaszos a rendőrségen arról tett bejelentést, hogy a bár alkalmazottja fizikai erőszakkal el kívánta távolítani a bár területéről és ezzel összefüggésben rendőri segítségre tart igényt. Ez az esemény megalapozta az Rtv. 13. §-a és a Szolgálati Szabályzat 3. §-a

szerinti rendőri intézkedést, hiszen jogellenes cselekmény elkövetésének a lehetőségét veti fel.

Abban megegyezik a rendőri és a panaszosi előadás, hogy a bejelentést követően két rendőr érkezett a helyszínre, akik először igazoltatták a panaszost, majd a bejelentés okáról és a történetekről kérdezték.

Ugyanakkor a további párbeszéd során elhangzottakkal kapcsolatban a panaszosi és a rendőri nyilatkozatok eltérnek egymástól. Míg a panaszos azt állította, hogy a rendőrök, amikor kiderült, hogy a helyszínen „nem folyt vér”, közölték vele, hogy nem történt testi sértés, majd távozni akartak a helyszínről, addig a rendőri jelentések azt tartalmazzák, hogy amikor a láthatóan – és maga által is bevallottan – ittas panaszost a bejelentett bántalmazásról kérdezték, elismerte, hogy bántalmazás nem történt, hanem azt csupán azért mondta az ügyeletnek, hogy a rendőrök mindenképpen megérkezzenek.

A bejelentése valódi oka az volt, hogy nem akartak neki olyan tartalmú áfa-s számlát kiállítani a szórakozóhelyen, amelyet kért, ezért a rendőrök közölték vele, hogy valótlán bejelentés szabálysértése miatt ellene feljelentést tesznek, majd elhagyták a bár területét. E körülményt látszik alátámasztani a látleletben foglalt panaszosi nyilatkozat is, miszerint „*A harmadik ital megrendelésnél jelezte, hogy a mulató kirakatában látható és 5000 Ft-ba kerülő POPPERS nevű terméket szeretné megvenni, de a korábbi fogyasztásáról és a kirakatban látott termékről is áfás számlát kér. (...)Ezt követően a bejáratnál álló portás szidalmazni kezdte, le „vénbuzizta”, és kifelé taszigálta azért, hogy mögöttes becsukja az ajtót, noha a szórakozóhely hajnali 4-órától tart nyitva. A panaszos igyekezett az erőszaknak passzívan ellenállni azzal, hogy felhívta 107-es rendőrségi számot bejelentve azt, hogy bántalmazták „szóban és tettben” is.*”

E panaszosi nyilatkozat azt támasztja alá, hogy tényleges bántalmazás nem történt, hanem egy szóbeli vita alakult ki a szórakozóhely alkalmazottai és a panaszos között, továbbá távozásra szólították fel és nem szolgálták ki a panaszost, amit ő szubjektív módon fizikai bántalmazásként értékel.

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (továbbiakban. Sztv.) 153. § (1) bekezdése szerint a valótlán bejelentés szabálysértést követi el az, aki a hatóságnál vagy közfeladatot ellátó szervnél vészhelyzetről vagy rendzavarásról valótlán bejelentést tesz. A (2) bekezdés szerint a valótlán bejelentés minősített esete áll fenn, ha a hamis bejelentés alapján a hatóság vagy a közfeladatot ellátó szerv szükségtelenül a bejelentésben megjelölt helyszínre vonult vagy egyéb intézkedésre kényszerült. Ez esetben az elkövető elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. Az (1) bekezdés szerinti szabálysértés esetén az eljárás a rendőrség, a (2) bekezdés szerinti szabálysértés esetén a bíróság hatáskörébe tartozik.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök jogszerűen jártak el akkor, amikor a telefonos bejelentést követően a helyszínre kiszállva először meggyőződtek a bejelentés valóság tartalmáról, majd a tudomásukra jutott információkat mérlegelve további helyszíni intézkedés mellőzése mellett a panaszos elleni eljárás megindításáról döntöttek, ezért a panasznak az intézkedés jogszerűtlenségére vonatkozó része megalapozatlan, az elutasítom.

III.2. A panaszos az egész intézkedést így előállítását is sérelmezte, ezért ebben a tekintetben vizsgálat tárgyát képezte az előállítás indokoltsága (jogalapja) és időtartama (arányosság és szükségesség vizsgálata).

III.2.1 Az előállítás jogalapjának vizsgálata.

A rendőrségi iratok az előállítással összefüggésben két jogalapot is megjelöltek, egyrészt a a szándékos bűncselekmény elkövetésén történt tettenérést [Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pont], másrészt a bűncselekmény gyanúját [Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja].

Az előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés rögzíti, hogy a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Btk. 271. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság elkövetésén történt tettenérés miatt állították elő, miután a panaszos a helyszínen fizikai erővel megpróbálta akadályozni, hogy a rendőrök elhagyják a helyszínt, és ennek érdekében a rendőrautó bal első ajtajának becsukását visszahúzással meggátolta. A panaszos az ajtót a gépkocsi eleje felé kezdte el rángatni, aminek hatására az többször megreccsent, és csak azért nem sérült meg, mert a bennülő r. főtörzsőrmester fogta az ajtó belső markolatát.

A Btk. 271. § (1) bekezdése szerint a garázdaság vétségét követi el az, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. Ez a rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

A vizsgált esetben a panaszos maga is elismerte, hogy egyrészt ittas volt, másrészt valóban megfogta a rendőrautó ajtaját avégett, hogy megakadályozza, hogy a rendőrautó elhagyja a helyszínt, a rendőrök ezért intézkedés alá vonták. A garázdaság tényállásának megvalósulásához a megbotránkoztatás vagy riadalomkeltésre alkalmasság megállapíthatóságának nem feltétele mások tényleges jelenléte vagy észlelése, hanem elegendő annak akár távoli, de reális esélye is (bíróági joggyakorlat, továbbá BH 2010.177.), A konkrét jogellenes magatartásnak a rendőri intézkedéshez szükséges fokú gyanúját ez alapján megvalósította a panaszos magatartása, ezért a bűncselekménye elkövetésének tettenérése fennállt.

A panaszos ellen indított büntetőeljárás időközben lezárult, azt a nyomozó hatóság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 271. § (1) bekezdésébe ütköző és minősülő garázdaság vétség megalapozott gyanúja miatt vádemelési javaslattal 2012. február 6-án továbbította az illetékes ügyészségnek.

Az Rtv. tettenérés esetében nem ad mérlegelési jogkört a rendőrségnek és a panaszos maga is elismerte az elkövetési magatartást, ezért az előállításra kellő jogalappal került sor, ezért a panasznak e része megalapozatlan azt elutasítom.

III. 2. 2. Az előállítás időtartamának vizsgálata.

Az Rtv. 33. § (3)-(4) bekezdései szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani. Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

Az arányosság követelményét az Rtv. 15. §-a valamennyi rendőri intézkedésre általános jelleggel írja elő akként, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az előállításról készült dokumentumok alapján a panaszos előállítása 2011. augusztus 1-jén 01 óra 55 perctől 09 óra 05 percig tartott.

Az előállítás időtartama alatt az alábbi ügyintézési, illetve eljárási cselekmények történtek:

- a panaszos meghallgatása;
- panaszos orvosi ellátása a 02 óra 15 perckor megérkező mentőorvos által;
- bűncselekmény elkövetéséhez használt tárgy lefoglalása;
- 02 óra 35 perckor az élelmezési és értesítési igényről szóló iratok kitöltetése a panaszossal;
- hozzátartozó értesítése 02 óra 49 perckor;
- vagyontárgyai letétbe helyezése;
- 5 óra elteltével a panaszos megkapta az igényelt élelmezési ellátást;
- a panaszos gyanúsítottként történő kihallgatása;
- a gyanúsított bűnügyi nyilvántartásba vétele (ún. rabosítása)

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a panaszos kb. 03.00 óra és 07.00 óra között úgy tartózkodott az előállító helyiségben, hogy a személyével kapcsolatban eljárási cselekmény nem történt.

A rendőri jelentések egybehangzóan adják elő, hogy a panaszos erősen zaklatott és ittas állapotban érkezett a kapitányság épületébe. H. V. r. főhadnagy a panaszos meghallgatása során azt tapasztalta, hogy a panaszos az általa feltett kérdésekre nem hallgatja meg a válaszokat, közbevág, majd később sérelmezi, hogy nem kapott választ a kérdésére.

A panaszos ittas és szemmel láthatóan zaklatott állapotát is figyelembe véve célszerű lett volna a panaszos későbbi időpontban történő kihallgatása. Ennek érdekében a panaszos gyanúsítottként való kihallgatása reggel 7 óra körüli időpontban fogantatosították, azonban erre sor kerülhetett volna oly módon, hogy panaszosnak egy megadott időpont megjelölésével idézést adnak át, majd azonnal szabadon bocsátják. Ugyanakkor megállapítható az is, hogy a panaszos erősen ittas és felzaklatott lelkiállapotára figyelemmel, – bűnmegelőzési szempontokat figyelembe véve – a panaszos vélhetően nagyobb biztonságban töltötte az éjszaka hátralevő részét az előállító helyiségben, mintha nyomban az utcára engedték volna a rendőrök. Így módot kapott a panaszos a kijózanodásra és a lehiggadásra, illetve szabadulásakor kevesebb esélye volt arra, hogy újabb konfliktusba keveredjen.

Mindezek alapján az előállítás időtartama – figyelemmel az Rtv. 15. §-ban előírt arányossági követelményre is – igaz, hogy meghaladta az elérni kívánt célhoz szükséges időt ugyan, azonban a panaszos érdekeit és a bűnmegelőzési szempontokat, illetve a panaszos esetében az ittasságából adódó kiszolgáltatottságát figyelembe véve, valamint azt a körülményt mérlegelve, hogy a panaszos az akkori állapotában akár potenciális áldozat is lehetett volna, a panaszt elutasítom.

III. 3. A panaszos az intézkedés végrehajtása körében sérelmezte a testi kényszer alkalmazását is, ezért az alkalmazott kényszerítő eszközök (testi kényszer és bilincs alkalmazása) jogszerűségének vizsgálata is az eljárás tárgyát képezte.

III. 3. 1. A testi kényszer alkalmazásának vizsgálata.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A Szolgálati Szabályzat 57. § (1) bekezdése szerint a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható.

Az arányosság követelményét a fentebb idézett Rtv. 15. §-a általános jelleggel írja elő.

Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 59. § (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.

A Szolgálati Szabályzat 58. § (2) bekezdése szerint a kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogantossáson.

Az intézkedésről készült dokumentumok tanúsága szerint a panaszossal szemben testi kényszert alkalmaztak, amikor a gépkocsi ajtaját megragadta, azt rángatta, és erőszakkal nem engedte becsukni. D. T. r. főtörzsőrmester az ajtót folyamatosan tartva kiszállt a gépkocsiból, a panaszost a ruházatánál megfogva a járműtől testi kényszer alkalmazásával eltolta, ezzel megtörte az ajtó becsukását akadályozó, károkozó tevékenységét, majd a testi kényszert alkalmazva a panaszos karját hátrafeszítette az intézkedéstaktikai ajánlás szerint. Végül a

panaszost az épület falához kísérte, ahol hátrabilincselte a kezét. A testi kényszer alkalmazásának célja az ellenszegülés megtörése volt. A kényszerítő eszköz alkalmazása előtt arra figyelmeztetés nem történt, mert a késedelem veszélyével járt volna.

A panaszosi nyilatkozat a fenti történésekre vonatkozóan némiképp eltérő, mivel úgy adta elő a történeteket, hogy ő valóban megfogta a kocsiajtót és nem engedte elmenni a rendőrautót. Kérdéseire a rendőr mindeközben nem válaszolt, ellenben mindkét rendőr kiugrott a kocsiból, majd a karját hátrafesztették, és megbilincseltek.

Tekintettel arra a körülményre, hogy maga a panaszos sem tagadta, hogy megfogta a kocsiajtót, azt megtartotta, és nem engedte, hogy a rendőrautóval a rendőrök a helyszín elhagyják, ezért e magatartása nyilvánvalóan ellenszegülésként értékelhető. Az ellenszegülés megtörése és a további károkozás megakadályozása érdekében szükséges és a jogszabály által biztosított eszköz volt a testi kényszer alkalmazása.

Mindezek alapján a testi kényszer alkalmazására megfelelő joggal került sor, ezért a panasznak e részét elutasítom.

III. 3. 3. A bilincs alkalmazásának vizsgálata.

Az Rtv. 48. §-a szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A bilincs alkalmazásának részlet szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a tartalmazza, miszerint a bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt:

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.”

A bilincselés történhet két vagy több ember kezének egymáshoz bilincselése, vagy kezek előre, illetve hátra bilincselése, illetve indokolt esetben lábak egymáshoz bilincselése, vagy indokolt esetben tárgyhoz bilincselés útján.

A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadásától, illetve szökéstől.

A rendőri jelentések szerint a panaszossal szemben az Rtv. 48. § b) pontja alapján a támadás megakadályozása, illetve az ellenszegülés megtörése végett alkalmaztak bilincset, a kezek hátrabilincselésével a rendőrkapitányságra történő beszállítás ideje alatt (1 óra 50 perctől 1 óra 58 percig).

Tekintettel a panaszos ittasságára, testi adottságaira, illetve erőszakos, garázda magatartására a támadás megakadályozása végett szükséges volt a panaszos megbilincselése, ezért arra kellő jogalappal került sor.

Mindezek alapján a bilincs alkalmazása kapcsán előadott panaszt elutasítom.

III. 4. A panaszos sérelmezte, hogy a bilincset kérése ellenére nem lazították meg, ezért sérüléseket szerzett.

A panaszos beadványában előadta, hogy többször könyörgött a rendőröknek, hogy lazítsák meg a bilincset, mert fájdalmat és sérüléseket okoz, azonban a rendőrök ahelyett, hogy levették volna, inkább többször hirtelen megváltoztatták a gépkocsi haladási sebességét, ami által a bilincs szorosabban fonódott a kezére. Előadása nem tér ki arra, hogy végül is mikor vették le róla a bilincset és azt a panaszos a Testület felhívására sem pontosította.

A rendőri jelentések szerint a panaszossal szemben mindösszesen 8 percig alkalmaztak bilincset, ami megfelel a rendőrkapitányság és a szórakozóhely közötti távolság gépkocsival történő megtételéhez szükséges időnek (6-8 perc) a Google útvonaltervezője szerint.

A rendőri jelentések nem vitatták, hogy a bilincselés során keletkeztek – a panaszos által csatolt láttelepben leírt – hámsérülések a panaszos kezén. És azt is rögzítik, hogy a panaszos valóban jelezte, hogy szorítja a bilincs, azonban ekkor a rendőrkapitányság épületétől csupán kb. 10 méter távolságra voltak a gépjárművel, és a jelzést követően pedig kb. 1 percen belül levették a bilincset a panaszosról, majd orvosi segítséget hívtak hozzá.

Az előadott panaszosi kifogás vizsgálat során figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy a panaszos agresszív magatartást tanúsított, ezért az sem lehet teljes bizonyossággal kizárni, hogy saját magatartásával is előidézhette a sérüléseket.

A sérülések keletkezése tekintetében a rendelkezésre álló bizonyítékok ellentmondásosak, kétséget kizáró módon nem igazolható, hogy a sérülések rendőri bánásmód, vagy a bilincs használata során fellépő hámsérülés következménye, ezért a panasznak e részét, mint megalapozatlant elutasítom.

IV.

A Panasztestület a panaszos által előterjesztett panaszt megvizsgálta, és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt az előállítás időtartama tekintetében megállapította a panaszos személyes szabadsághoz való jogának sérelmét.

A Panasztestületnek az előállítás időtartam tekintetében megfogalmazott megállapításával nem értek egyet, ezért a határozat III. részében álláspontomat jogszabállyal alátámasztott részletes indokolással együtt, fentebb kifejtettem.

Hatásköri és illetékességi szabályokat az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdése tartalmazza, miszerint „Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.”, és „A Testület a panaszt kilencven nap alatt vizsgálja meg.

A Testület az állásfoglalását külső befolyástól mentesen alakítja ki. A Testület az állásfoglalását megküldi az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók számára. Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő harminc napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. § (1) bekezdése, 13. § (1) bekezdése, 15. §-a, 16. § (1) bekezdése, 24. §-a, 33. § (1)-(4) bekezdései, 47. §-a, 48. §-a, 92. § (1) bek., 93/A. § (7) és (9) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 3. §-a, 57. § (1) bekezdése, 58. § (2) bekezdése, 59. § (1) bekezdése;
- szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. Törvény 153. § (1) bekezdése;
- a büntetőtörvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 271. §-a.

Budapest, 2012. április „ „.

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány